

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA (curs 2015-2016)

Títol de l'assignatura (pla d'estudis): Filosofia de la condició humana

Subtítol de l'assignatura: Aproximacions a una filosofia de l'esperança

Codi de l'assignatura: 30779

Tipus: Obligatòria Optativa

Nombre de crèdits (ECTS): 5 ECTS

Idioma en què s'imparteix: castellà

Professor/és responsable/s: Pérez-Borbujo Álvarez, Fernando

Descriptor:

En plena ressaca postmoderna i nihilista, després del final de les ideologies i de les utopies, s'imposa com una necessitat imperiosa tornar a revisitar, des d'una vessant antropològica, la importància de l'esperança en l'horitzó de l'acció i realització humanes. Aquest intent, obert per Bloch i continuat pels anomenats teòlegs de l'esperança (Moltmann, Metz), no ha estat encara desenvolupat amb tota la força i detall que mereix. En el present curs ens proposem abordar les grans aportacions a una filosofia de l'esperança des d'una reflexió profunda sobre el paper que l'escatologia juga en la concepció de l'home.

Objectius formatius:

1. Veure quin paper juga l'esperança en la vida humana.
2. Determinar quines són les concepcions bàsiques que de l'esperança han imperat en el nostre entorn cultural més proper.
3. Establir les relacions mútues entre angoixa, temor i esperança.
4. Desenvolupar la importància de l'esperança en la configuració sociopolítica i històrica de la condició humana, tant en la dimensió utòpica com distòpica.

Programa:

- Tema 1. El principi esperança: reflexions preliminars.
- Tema 2. Les concepcions mític-poètiques de l'esperança.
- Tema 3. El pensament utòpic segons Bloch.
- Tema 4. La consciència anticipativa i la dimensió de futur.
- Tema 5. Utopies concretes i fantasia utopista.
- Tema 6. El paper de l'escatologia en la vida humana.
- Tema 7. Escatologies individuals versus escatologies col·lectives.
- Tema 8. La heurística del temor i la consciència apocalíptica.
- Tema 9. El final de la utopia i la caiguda de l'esperança.
- Tema 10. Esperança, escatologia i apocalipsi.

Competències generals i específiques associades a l'assignatura:

Competències generals:

- CB6. Tenir i comprendre coneixements que aportin una base o una oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- CB7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- CB8. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Competències transversals:

- CT1. Capacitat de crítica i d'autocrítica.
- CT2. Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- CT3. Capacitat de relacionar de manera informada coneixements propis de diferents àmbits i disciplines.

Competències específiques:

- CE1. Aprofundir en el coneixement d'una especialitat, com són la literatura, l'art i el pensament, i desenvolupar alhora una visió transversal.
 - RA1. Reconèixer els models teòrics que descriuen les interaccions sistèmiques entre literatura, art i pensament, així com les seves manifestacions pràctiques.
 - RA2. Dominar instruments de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació propis de la formació avançada en les disciplines humanístiques.
 - RA3. Mostrar coneixements de la producció cultural.
- CE3. Elaborar anàlisis comparatives amb aportacions significatives de la literatura, l'art i el pensament.
 - RA1. Presentar una visió crítica de les orientacions principals de la disciplina i la seva història amb exemples pràctics.
- CE4. Que els estudiants mostrin capacitat de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació de fenòmens culturals.
 - RA1. Reflexionar sobre les preguntes i els corrents més importants en el moment actual relacionats amb la disciplina.

- RA2. Analitzar i interpretar els problemes de fenomenologia aplicats als estudis propis de la disciplina.
- CE5. Que els estudiants hagin demostrat un ús rigorós de mètodes d'investigació per a l'elaboració d'un projecte de recerca que aporti aspectes originals en l'anàlisi d'una temàtica rellevant en el camp dels estudis avançats en humanitats.
 - RA3. Dominar els conceptes, les tècniques i els mètodes de treball propis de la disciplina.

Metodologia d'ensenyament :

L'assignatura tindrà 20 hores d'ensenyament presencial amb el grup sencer i la resta dels hores de contacte amb el professor es faran en grups més petits i tutories obligatòries. A més dels classes, el procés d'aprenentatge inclou lectures, grups de discussió i altres activitats formatives assignades pel professor.

Criteris i procediments d'avaluació:

La forma d'avaluació de totes els assignatures del màster és l'avaluació continuada. Segons els dictis normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF, l'avaluació continuada s'ha de basar en un mínim de tres fonts d'avaluació, proves o exercicis realitzats durant el període lectiu de classes. Per fonts d'avaluació s'ha d'entendre pràctiques de seminaris, ressenyes, informes de lectura, informes orals, esquemes o propostes per treballs, treballs en equip, etc. Convindrà que aquestes fonts siguin objectivables i estiguin documentades. És podin afegir, a més a més, altres criteris com la participació en els discussions a classe. A causa que l'avaluació continuada és aquella que és realitza durant el període lectiu, tots els materials a avaluar en els assignatures del màster tenen com a termini màxim de presentació l'últim dia del període d'exàmens del trimestre en què s'imparteix l'assignatura, període establert al calendari acadèmic de la UPF. Els dictis normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF estableixen que hi ha una única convocatòria per curs acadèmic per cada assignatura o activitat formativa.

Bibliografia seleccionada:

Agamben, G. *El reino y la gloria. Por una genealogía teológica de la economía y el gobierno*, Pre-textos, Valencia, 2009.

Anders, G. *La obsolescencia del hombre*, Pre-textos, Valencia, 2010, 2 vols.

Bloch, E., *El principio esperanza*, Trotta, Madrid, 2004, 2 vols.

Fernández Buey, F. *Utopías e ilusiones naturales*, Viejo Topo, Madrid, 2007

Jonas, H. *El principio responsabilidad*, Herder, Barcelona, 1995.

Lubac, H. *La posterioridad espiritual de J. di Fiore*, Encuentros, Madrid, 1989, 2 vols.

Marcuse, H. *El fin de la utopía*, Siglo XXI, Madrid /México, 1968

Moltmann, J. *Teología de la esperanza*, Sígueme, Salamanca, 1981.

Mumford, L. *The Story of Utopias*, Peter Smith, Gloucester, 1959

Zizek, S. *El sublime objeto de la ideología*, Siglo XXI, Madrid/México, 2010